

Rasbepaling bij stoofperen

Ik ga u nu meenemen naar een toch wel technische kwestie, het determineren van de peren. Nadat wij enthousiast met het stoofperen project begonnen liepen al vlug tegen de eerste muren aan.

De basis was een boek uitgegeven door de NPV. Het is te vinden onder

<http://www.vriendenvanhetoudefruit.nl/wp-content/uploads/2014/10/stoofperen.pdf>

Het is een mooie beschrijving van de verschillende rassen en de initiatiefnemers dachten die 34 rassen, daar maken we een mooie beschrijving van en het is klaar. Voorwaarts mars.

Wij begonnen peren te determineren zoals men het in het algemeen determineren uitvoert: de vruchten bekijken, in een boek lezen en de afbeeldingen vergelijken en beslissen.

Maar al spoedig bleek, dat de determinatiemethode zoals beschreven in de cursus van de NPV van 25 jaar geleden hier niet werkte. Vooral van de rassen met kleinere vruchten lijken de peertjes als twee druppels water op elkaar. Een voorbeeld.

Er staan in onze collectie op de Fruithof in Frederiksoord, Drenthe twee Kampervenen. Ik had de vruchten gezien en zei tegen mijn collega dat ik niet wist of de rasnaam klopt en ging de bomen opzoeken. Die bomen leken in het geheel niet op elkaar. Zo waren er verschillende momenten van ernstige twijfel. Waarschijnlijk is ook zo in de wereld gekomen dat elke stoofperen wel tien synoniemen heeft.

Hier geldt de regel van W.R. Ashby: “Een systeem kan alleen de situatie aan als het minimaal dezelfde variatie heeft als zijn omgeving.”

De methode van determineren van de pitvruchten appel en peer en de werkelijkheid misten de nodige correlatie.

Ik ging op zoek naar andere methodes.

De eerste methode die we vonden was de methode van Fructus uit Zwitserland

https://fructus.ch/wp-content/uploads/2016/12/Deskriptoren-Handbuch_NAP.pdf

Het handboek kan hier worden gedownload. Het geeft een goed beeld van de methode zoals men die in Zwitserland hanteert. Maar het is omslachtig en het bepalen van een ras kost €65 per ras.

Verder zoekend ik kwam terecht bij de EST, de European Specialist in Traditional Orchards, uit Weimar. Eigenlijk is dit de Europese organisatie voor dit doel.

Ze schrijven over zichzelf:

The ESTO Project „European Specialist in Traditional Orchards” is a European project supported by the Leonardo da Vinci Lifelong Learning Programme. It involves partner organisations and other associated experts in the field of traditional orchard farming and management and education from six European countries - Austria, Poland, Hungary, Denmark, France and Germany.

We kregen een complete cursus met alles erop en eraan. Deze is te vinden op: http://www.esto-project.eu/fileadmin/bilder/de/teaching_material/pomology/B_Pomology_Getting_the_pomological_base_EN.pdf

Werkelijk een goed stuk leerstof.

Wij raakten er steeds meer van overtuigd dat de NPV- methode van vruchtherkenning ons niet zou helpen, omdat deze te eenvoudig was voor stoofteren.

De echte stoofteren uit Nederland zijn de steenperen. Hiervan lijken de vruchten op elkaar als twee druppels water. De bomen de bladeren de knoppen, alles is anders.

Op de Fruithof staan twee bomen beide dragen ze een naambord Kampervenus. De vruchten zijn identiek de bomen zijn zeer verschillend en zo waren er nog meer voorbeelden. De peren die als synoniemen werden genoemd bleken geheel verschillend. Een van de problemen met de vruchtherkenningmethode bij stoofteren is dat bij het bepalen van het ras de smaak, de geur en de kleur belangrijk verschillen. Bij appels en handperen is dit een kenmerk. Stoofteren ruiken hetzelfde, smaken rauw hetzelfde en de geur is ook vaak identiek. De methode leidt tot verwarring. De pomoloog noemt ze daarom synoniem en dat lijkt niet geheel terecht.

Wij zijn verder op zoek gegaan en we kwamen terecht bij UPOV.

G/15/3 ORIGINAL: English DATE: 2000-04-05 INTERNATIONAL UNION FOR THE PROTECTION OF NEW VARIETIES OF PLANTS UNION INTERNATIONALE POUR LA PROTECTION DES OBTENTIONS VÉGÉTALES INTERNATIONALER VERBAND ZUM SCHUTZ VON PFLANZENZÜCHTUNGEN UNIÓN INTERNACIONAL PARA LA PROTECCIÓN DE LAS OBTENCIONES VEGETALES GUIDELINES FOR THE CONDUCT OF TESTS FOR DISTINCTNESS, UNIFORMITY AND STABILITY

Deze methode is wel zeer uitvoerig en wordt toegepast bij het volgens de regels der kunst determineren. Voor onze stoofteren konden we er niet mee verder omdat wij het vak onvoldoende beheersten en het referentiemateriaal geheel ontbrak.

Vervolgens liepen we tegen weer iets nieuws aan, te weten:

Het Biodiversiteitsverdrag

Uit Wikipedia, de vrije encyclopedie

Het Biodiversiteitsverdrag van Rio de Janeiro (officieel: Verdrag inzake Biologische Diversiteit, Convention on Biological Diversity (CBD)) is een internationaal verdrag waarbij 195 landen, inclusief de Europese Unie, partij zijn. Het verdrag geldt in alle landen van de Verenigde Naties, behalve in de V.S. (die hebben ondertekend, maar nooit geratificeerd) en Andorra. Het verdrag kon vanaf 5 juni 1992 worden ondertekend en is in werking getreden op 29 december 1993.

Het verdrag is tot stand gekomen op de VN- conferentie inzake Milieu en Ontwikkeling, die plaats had in Rio de Janeiro van 3 tot 14 juni 1992. De landen verplichten zich de biodiversiteit zowel in hun eigen land te beschermen als ook geëigende maatregelen te nemen ter ondersteuning van de bescherming van de biodiversiteit in de ontwikkelingslanden. Het verdrag onderstreept dat landen soevereine rechten hebben op hun genetische bronnen.

Zonder toestemming van een land kunnen niet zomaar zaden en planten uit het betreffende land worden meegenomen.

Belangrijke onderwerpen van het Biodiversiteitsverdrag zijn:

- Identificering en bewaking van de biodiversiteit;
- Bescherming van de biodiversiteit in de natuurlijke omgeving (in situ), zowel binnen als tussen soorten alsook in ecosystemen en buiten de natuurlijke omgeving (ex situ) zoals het bewaren van zaad in zaadbanken;
- Onderzoek, opleiding en Public relations;
- Regeling van de toegang tot en het gebruik van genetische bronnen;
- Technologieoverdracht, wetenschappelijke samenwerking en informatie-uitwisseling;
- Bij het toepassen van de genenbronnen in de plantenveredeling en biotechnologie het regelen van een redelijke verdeling van de voordelen van het gebruik;
- Bij de financiering van de toepassing van het Biodiversiteitsverdrag hebben de ontwikkelde landen een speciale verantwoordelijkheid;
- Het nationaal rapporteren van de inspanningen met betrekking tot de uitvoering van de in het verdrag gemaakte afspraken.

Langzamerhand verloren we het zicht op het theoretische gedeelte van de materie volkomen.

Daarbij bleek er ook nog een Europese richtlijn te bestaan, namelijk richtlijn 2008/90/EG betreffende het in de handel brengen van teeltmateriaal van fruitgewassen, evenals van fruitgewassen die voor de fruitteelt worden gebruikt.

Voor de oude fruitrassen is vooral art. 15 en 17 van belang.

De uitvoerende instantie in Nederland is NAK tuinbouw.

Marianne van Lienden, de NPV pomologe, en ik zijn met de NAK in discussie getreden.

Er zijn twee categorieën fruitbomen volgens de Richtlijn van de Unie:

De A-lijst

De handelsproducten die volledig aan de UPOV richtlijnen moeten voldoen en

De B-lijst

Rassen van fruitgewassen met een officieel erkende rasbeschrijving. Het betreft rassen die hobbymatig geteeld worden. Deze rassen zijn beschreven met een beperkt aantal punten, gebaseerd op de CPVO-protocollen, of UPOV-richtlijnen (TQ). Deze categorie is alleen van toepassing op rassen die vóór 1 oktober 2012 in de handel zijn gebracht.

Met NAK tuinbouw zijn we deze protocollen overeengekomen.

De eerste tien rasbeschrijvingen zijn ingeleverd en gepubliceerd op onze website www.npv-pomospost.nl

Wat weten we ondertussen?

De determineermethode zoals deze gehanteerd wordt op fruitkeuringen en op verzoek van bezoekers die de naam van hun vruchtboom graag willen weten is de methode van vruchtherkenning zonder referentie.

Voor dit doel is deze methode zeker geschikt. Voor de vermeerdering is deze niet meer toegelaten. Het determineren van slechts enkele uiterlijke kenmerken van de vrucht is niet voldoende en kan nadien niet gecontroleerd worden. De basis waaruit de pomoloog put houdt hij vrijwel altijd geheim.

Het gaat hierom: wanneer je meer kenmerken beschrijft, zoals de groeiwijze van de boom en de vorm van het blad krijg je meer zekerheid over het ras.

Voor de vermeerdering zal de B- lijst van UPOV gevolgd moeten worden.

Hierover zou iemand een mooie handleiding kunnen schrijven. De voorbeelden kunnen we laten zien. Ik doe hier alleen een uitspraak over de steenperen.

De gerenommeerde pomologen in Nederland trekken zich van de UPOV B- methode nog niets aan. Het zij zo. 'Ieder loopt zijn eigen race' zei Ko de Visser en dat was een wijs man.

Gelukkig zijn er tot nu toe maar 250 perenrassen die misschien stooftperen zijn. Daarvan hebben we er ruim 100 geënt en aan de groei.

De volgende rassen hebben we (in alfabetische volgorde):

Advocat Latour	Beurré Précoce Morettini	Dubbele Kreeftpeer
Alexandrine Douillard	Beurré van den Ham (was	
Apasie du Court	Vijgepeer)	Emile d'Heyst
Assumerpeer	Bloedpeer	Emile Herpin
Avezaath Kapel	Bongerspeer	Engelse Koningin
	Brederode (Zoete)	Eva Baltet
Belle Angevine/Uvedale's	Bruine Kriekpeer	Fondante Bailly-Meatre
St. Germain		Foppenpeer
Belle des Astes	Calebasse van Marum	Forelle
Belle Lucrative (Seigneur	Catillac (Pondspeer)	Franse Wijnpeer
d'Esperen)	Charles Guelin	
Bergamot Mettrich	Charneux (Légipont)	Gieser Wildeman
Bergamot Tardive du	Commissaire Delmotte	Gloard
Ganzelles	Comte de Chambord	Grand Monarch
Bergamotte Heinsberg	Comtesse de Paris	Gratiool, syn. Pondspeer
Bergamotte Philipot	Concorde	Gregoire Bordillon
Bergamotte Rouge	Conseiller à la Cour	Gute Graue
Beurré Amande	Curé	
Beurré Bosc		Harm Harkespeer
Beurré Bretonneau	Dicolor	Herfstpeer van Geulle
Beurré Capiaumont	Directeur Alphand	Herfstsuikerij
Beurré Clairgeau	(bloedpeer)	
Beurré d'Anjou	Dirkjespeer	Ijsbout
Beurré de Nagir	Docteur Lesther	
Beurré Diel	Docteur Lucius	Jan Baas (Janbaas)
Beurré Goubault	Doyenné Crotte Blanc	Jodenpeer
(Doyenné Goubault)	Doyenné d'Or	(Amsterdamsche
Beurré Hardy	Dr. Jules Guyot	Suikerpeer)
Beurré Lizet	Drielse Groene	Joséphine de Malines

Jules d'Airolles Lavalle Juttepeer	Nouveau Poiteau	Stoofpeer Heim (soort Ijsbout)
Kampervenus (klopt niet) Karmozijn Kelmonder Grijskes Kleipeer, syn. Winterjan	OktoBERSuiker Oranje Bergamotte Oranjepeer Ossenpeer, syn. West- fälische Glockenbirne	Sucrée de Montluçon Supertrévoux Tesselaar Trosjespeer
Lange Gratiool Langstelige Winterbergamotte (Knolpeer) Louise Bonne d'Avranches	Passe Crassane Perico Presentpeer President Drouard President Royer Cartje Provisiepeer	Valse Ijsbout Vineuse d'Esperen Vroege Suikerij Welleman Williams (Bon Chrétien?) Winterbergamotte Winterlonchen Winterlouwjtje Winternelis Winterrietpeer Wintersuikerij Witte Cousin
Maagdenpeer Madame Bonnefond Martin Sec Mathilde de Rochefort Mont Vernon Mooi Neeltje	Rode Suikerij Ronde Perzikpeer Saint Germain Saint Remy Santa Maria v.v. Sappig Groentje Sint Nicolaaspeer (Herfst- of OktoBERSuikerpeer) Spekpeer Spiegelpeer	Zomerlouwjtje Zomerrietpeer 1 Zomerrietpeer 2 Zoutewelle Zure Brederode Zwijndrechtse Wijnpeer
Noordhollandsche Suikerpeer Nordhäuser Winterforelle Notair Lepin, syn. Doyenné George Boucher		

De vraag is: hebben jullie deze rassen? Wij willen deze bomen en de vruchten graag beoordelen. Wat voor materiaal hebben jullie over deze rassen, bijvoorbeeld foto's of verhalen van kwekers.

Het volgende punt: de DNA analyse.
Nu het is mooi geweest, dat wordt het vervolg.

Nagele, september 2017
Tammo Katuin
Ploegstraat13
8308 AA Nagele
0527 – 653 699
voorzitter@npv-pomospost.nl